

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XVII (12)

No. (Štev.) 40

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES,

6. oktobra (octubre) 1960

Slovenski kmet v številkah

V okviru mednarodne akcije znane FAO organizacije je tudi Jugoslavija izvedla v letošnjem maju splošni statistični popis kmetijstva v vseh republikah. Popis se je vršil pod vodstvom Zveznega zavoda za statistiko. Nabrani material je ni popolnoma obdelan, nekaj grobih številk je bilo pa že objavljenih. Tako so bili objavljeni podatki o prebivalstvu, ki živi na posameznih kmetijskih posestvih, o stikih, ki jih imajo samostojni kmetje z državnimi poslasti in delovnimi zadrugami kot tudi z ekonomijami splošnih zdrug. Nekaj podatkov se nanaša tudi na orodje in na stroje, ki jih uporabljajo posamezni kmetje. Podatki so zanimivi radi tega, ker so čisto sveži, stari komaj nekaj mesecev in dajejo realno sliko slovenskega kmetijstva. Številkam se namreč ne pozna, da bi bile prirejene za propagando.

Popis je zajel vsa kmetijska gospodarstva, ki imajo več kot 10 ha obdelovalne zemlje. V Sloveniji je živelo na tako določenih posestvih 822.000 prebivalcev, toda med njimi je bilo samo 497.000 "aktivnih" prebivalcev, torej takih, ki so se preživljali z delom in redili tudi družinske člane, ako so jih imeli. Te številk potrjujejo ugotovitve, da živi v Sloveniji komaj polovica prebivalstva na kmetijskih posestvih. Zanimiva je ugotovitev, da živi na kmetijskih posestvih 825.000 prebivalcev, ki niso "aktivni". To so nedorasli otroci in stari, onemogli, in invalidi. Mednje ne spadajo kmetijske gospodinjice, kajti te so štete med "aktivno" prebivalstvo.

Od tistih 497.000 aktivnih prebivalcev na kmetijskih posestvih ne delajo vsi na kmetih. Izključno s kmetijstvom se ukvarja namreč samo 358.000 prebivalcev, pa še med temi je 9% takih, ki iščejo sezonsko zaposlitev zunaj kmetijstva, kadar jim namreč v domačem gospodarstvu zmanjka dela. 139.000 je takih, ki sicer živijo na kmetijskih posestvih, toda imajo delo zunaj kmetijstva, največ v tovarnah in v javni upravi. To je večina kmetijska mladina, ki jo vežejo na dom družinske vezi, še bolj pa pomanjkanje stanovanj v mestih in industrijskih središčih. Tako je torej zaposlena na kmetijskih posestvih poklicno in stalno samo dobra četrtina slovenskega prebivalstva.

Kako zmoro ta četrtina vsa kmetijska dela? Najprej je treba ugotoviti, da so kmetje opustili veliko število pridelkov in se pečajo samo s tem, kar jim je najbolj pri roki in pri srcu. Dalje se zmeraj bolj poslužujejo strojev, ne svojih, ampak tistih, ki jih lahko uporabljajo v kooperaciji s kmetijskimi zadrugami. Pomoč zadrug se vidi največ pri oranju, žetvi, malčvi, okopavanju, škropljenju itd. Pomoč seveda ni zastoj, ampak včasih precej draga. Vkljub temu je v Sloveniji že 28% takih posestev, ki so navezane na pomoč kmetijskih zdrug. Mnogo kmetov je dalo vsaj del svojega posestva v najem kmetijskim zadrugam in okretnejšim kmetom. V Sloveniji so kmetje dali v zakup le 3% svoje zemlje kmetijskim zadrugam, zato pa kar 13% drugim kmetom. Ta številna ugotovitev preseneča. Nikdo ni mislil, da se dobijo v Sloveniji kmetje, ki jemljejo zemljo v zakup. Da bi jo jemali štirikrat toliko kot zadruga, to je čisto poseben pojav. Res je, da kmetijske zadruga in državna posestva ne uživajo na kmetih nobene posebnega ugleda in da se svobodni kmetje zatekajo k njim za pomoč samo takrat, kadar so v stiski. Res je, da so še redko nasejana po deželi in da ne morejo radi oddaljenosti vzeti v zakup vse zemlje, ki jim jo kmetje ponujajo. Res je, da kmetje raje dajejo zemljo v zakup, kot da bi jo postavili na prodaj in da jo raje dajejo kmetom, da imajo manj sitnosti. Toda vse to še ni zadostna razlaga za ta nenavaden pojav.

Elektrifikacija je na deželi lepo napredovala. Okoli 80% kmetijskih hiš ima električno napeljavo, dočim jo ima v Bosni in Hercegovini le 15%, dasiravno imajo tam največje elektrarne v obratu. Slovenija je v elektrifikaciji še zmeraj na prvem mestu. Kar se tiče stanovanjskih prostorov je pred njo samo Vojvodina. Povprečna stanovanjska površina, ki odpade na enega člana kmetijskih gospodarstev, znaša v Vojvodini okoli 12

Zahodna protiofenziva v ZN

Na letošnjem zasedanju Glavne skupščine ZN se je svet vidno razdelil na štiri skupine: zahodni zavezniki, komunistični vzhod, tkzv. nevtralcii in Afrikanci. Najtrdnjeje so povezani, kakor so bili vedno doslej, komunisti, najrahlejšo povezanost vzdržujejo zahodnjaki, nevtralcii se nagibajo večinoma bolj h komunistom, Afrikanci pa se večinoma postavljajo na desno od zlate sredine, ker so pač ugotovili, da v ZN šteje njihov glas prav toliko, kolikor katere koli velisle, če bi se pa spustili v naročje bodisi zahodnjakom ali komunistom, pa bi se vrnili v svojem razvoju nazaj v politično odvisnost.

Tudi pretekli teden so v ZN rovarili komunisti s svojimi sopotniki, med katerimi se je v propagandi najvišje povzpel kubanski diktator Castro.

Prvi spopad sta imela Hruščev in Hammarškoeld. Kakor znano, je Hruščev zahteval in vztrajal na svoji zahtevi, da mora Hammarškoeld odstopiti in da je treba v tajništvo postaviti triumvirat z enim zahodnjakom, enim nevtralcem in enim komunistom; vsi pa naj bi imeli pravico veta. Tako bi bili ZN v svoji vozelnii točki popolnoma ohromljeni odn. izročeni na milost in nemilost komunistom. Hammarškoeld je povedal Hruščevu, da ne bo odstopil vse do tlej, dokler ga ne bo iz tajništva odstavila dvotretjinska večina skupščine, kakor določa pravilnik ZN. Hruščev je med Hammarškoeldovim govorom s pestmi razbijal po mizi, verno so ga seveda posneli njegovi sateliti. Zgodilo se je prvič v ZN, da se je vodja delegacije in še vodja države tako obnašal. Med zahodnjaki in Afrikanci ter nevtralcii je vzbudil veliko začudenje.

Nad 4 in pol ure je v skupščini govoril kubanski diktator Castro. V govoru je ponavljal obtožbe USA, zagrozil z izgonom Amerikancev z njihovega oporišča Guantanamo, dejal za Nixona in Kennedyja, da "nimata političnih močganov" itd. Predsednik skupščine Iree Boland je med govorom pozval Castra, da naj se ne vmešava v notranjo politiko USA. Tako se je tudi prvič zgodilo, da je predsednik skupščine prekinil govor in ga pozval na red.

Hruščev je pretekli teden tudi predlagal razširitev razorožitvene konference s priključitvijo nevtralnii držav v tozadevno komisijo, kar pa je Zahod odbil. Prav tako je Zahod ponovno dosegel, da rdeča Kitajska še ne bo postala članica ZN. Proti sprejemu je v posebni komisiji glasovalo 12 delegatov, za 7 (sovjetski in satelitski), vzdržala pa sta se dva delegata.

Castro se je s sovjetskim letalom vrnil na Kubo, dejal pa je, da se bo še vrnil v New York v Glavno skupščino.

Medtem se je pripeljal v New York britanski predsednik Macmillan. V Glavni skupščini je imel govor, v katerem je v mirnem tonu predlagal razorožitev v treh stopnjah: 1) treba je preprečiti

kvadratnih metrov, v Sloveniji enajst, v Črni gori pa samo sedem. To osvetli do neke meje pojav, da stanuje toliko delavcev in uradnikov na deželi. V mestih in industrijskih središčih so srečni tisti, ki imajo toliko stanovanjske površine po osebi, kot jo imajo na kmetih.

Slovenska kmetijska posestva so še zmeraj najboljše opremljena s poljedelskimi stroji in poljedelskim orodjem. V Sloveniji odpade na en plug še zmeraj 2.1 hektarja orne zemlje. Sorazmerno najmanj plugov ima Vojvodina, zato pa tam zadruga zorjejo največ orne zemlje, namreč 19%. V Sloveniji je ta delež le 9%. Slovenska posestva so primeroma dobro založena s takimi stroji, kot so sejalni stroji (11 na en stroj). Podobno no so dobro založena s kosilnimi in žetvenimi stroji.

Česar v teh številkah ni povedano, je razlaga, kaj drži slovenskega kmeta pokoncu. Ljubezen do domače kmetije, to je gotovo važen razlog, toda ne daje kruha. Kmeta drži pokoncu nesposobnost državnih posestev, obdelovalnih zdrug in raznih ekonomij, da bi znale poceni pridelovati. Socializirana kmetijska proizvodnja je neprimerno dražja kot proizvodnja svobodnega kmeta, a koravno nima ta nobenih privilegijev, ki jih uživajo socialistična veleposestva. Ker je socialistična proizvodnja draga,

raztegnitev oborožitve v vseirski prostor, 2) doseči varnost pred nenadnim napadom in 3) zmanjšati vse vrste orožja na minimum. Prav tako je poudaril, da mora Hammarškoeld ostati tajnik ZN in da je že čas, da se Glavna skupščina preneha ukvarjati s propagandnimi in taktičnimi izpadi Hruščeva in njegovih satelitov in se poprime resnega dela.

Hruščev je Macmillana trikrat prekinil z razbijanjem po mizi v spremstvu svojih satelitov in kričal v rusčini. Macmillan mu je med govorom dejal, naj prevede svoje kričanje raje v angleščino.

Eisenhower je medtem v svojem stanovanju v hotelu v New Yorku sprejemal Nehruja, Nasserja, Tita in druge delegate, nato pa še Macmillana, s katerim sta izdelala načrt za zahodno protiofenzivo proti komunistom. Z tkzv. nevtralcii je Eisenhower tudi razpravljaj o možnosti sestanka s Hruščevom. Zlasti Nasser in Tito, katere oba je do tega pripravil Hruščev, sta pregovarjala Eisenhowerja, naj se sestane s Hruščevom.

Nasser je prvi javno predlagal tak sestanek. Za tem pa je še pet tkzv. nevtralciev: jugoslovanski diktator Tito, vodja Gane Kwame, indonezijski pred-

Vrhovno komunistično razsodišče

Ideološki spor med Moskvo in Pekingom se, kakor vsi znaki kažejo, nadaljuje in polagoma še celo narašča. Po izgonu sovjetskih strokovnjakov iz rdeče Kitajske je Peking ukazal izgnati sovjetske strokovnjake sedaj tudi iz Tibeta. V zadnjih tednih je Tibet moralo zapustiti nad 300 sovjetskih tehnikov. Sovjetske strokovnjake so na zavzetju Tibeta rdeči Kitajci nastanili zlasti v provinci Sinkiang, ob tibetanski zahodni meji in ob Burmi. Od tam so jih pošiljali v Tibet, da so jim pomagali pri gradnji cest in drugih obnovitvenih delih.

Hruščev je ukazal sovjetskim tehnikom, naj prijazno postopajo s tibetanskimi prebivalstvom, v opreko s postopanjem rdečih Kitajcev. Peking je uvidel, da Hruščev skuša izpodkopati avtoriteto Pekinga v Tibetu ter je zato začel izganjati sovjetske tehnike tudi iz te dežele.

Diplomatski opazovalci v Hongkongu so prišli do poročil, iz katerih je razvidno, da Hruščev pripravlja sestanek z Maocetungom. Sestanek naj bi bil v prihodnjih dveh mesecih ter naj bi na njem oba komunistična velikana poskušala odpraviti ideološke spore, v katere sta se zapletla. Diplomatski opazovalci tudi zatrjujejo, da če do sestanka ne bo prišlo bo to pomenilo, da se spor med obema komunističnima velesilama razvija v nevarno smer, kar se že dogaja.

Zato je Kremelj sklical vrhovni svet na zasedanje 18. oktobra, na katerem, namerava pripraviti teren razčiščenja spora med Moskvo in Pekingom. V no-

morajo biti dragi tudi vsi deželni pridelki, kajti komunisti hočejo, da bi socialistična gospodarstva zalagala domači trg. Ako smejo drago prodajati socialistična gospodarstva, ne more rešiti najti nobenega povoda, da jim bi preprečil visoke cene tudi svobodnim kmetom. Skušaj jim pa škodovati na drug način, kar se lepo vidi pri trgovini z mlekom. Stroški socialistične proizvodnje mleka ne gredo izpod 35.40 dinarjev za liter. Socialistični trgovci hočejo tudi zaslužiti, tako mora konsument plačati mleko po 45-50 dinarjev za liter. Kmet od te cene nima nobene koristi. Zabranjeno mu je, da bi vozil mleko v mesto, prodajati ga mora zadrugam po 25 dinarjev za liter. Kot pri mleku skuša režim pritiskati tudi na cene ostalih pridelkov s kmetov, pri vsakem pridelku na svoj način.

Kar kmete tolaži, je upravičeno upanje, da socialistična veleposestva in socialistične zadruga ne bodo nikoli sposobne za ceneno proizvodnjo in da se jim torej ni treba bati konkurence s te strani. Seveda stojijo na drugi strani pred stalno nevarnostjo, da jim bo režim počasi odvzel vso zemljo, v začetku najboljšo, potem pa še ostalo. Zato je postala zemlja danes zelo poceni v kljub inflaciji, ki vlada v komunističnem jugoslovanskem gospodarstvu. (Am.domovina)

sednik Sukarno, egipčanski diktator Nasser in indijski Nehru izdelalo resolucijo, v kateri so pozvali Eisenhowerja in Hruščeva, naj se sestane.

Hruščev je pred tem povabil na kosilo 13 delegacij in sicer 6 satelitov, 5 nevtralciev ter afganistansko in iransko delegacijo.

Eisenhower je na vse dosedanje poskuse Hruščeva, da bi se sestal z njim odgovarjal, da ne bo prišlo do nobenega sestanka, dokler Hruščev ne bo spreminil taktike in z dejanji dokazal, da je pripravljen sodelovati za mir in dokler ne bo osvobodil dveh ameriških letalcev, ki sta bila sestreljena nad Behrensovim morjem. Hruščev mu je doslej odgovarjal, da se mora Eisenhower opravičiti zaradi incidenta z U-2 in Powersom in zaradi incidenta z letalom nad Behrensovim morjem, ker da je tudi to letalo letelo nad sovjetskim ozemljem.

Prav tako je Hruščev v ponedeljek ponovno zahteval odstavitev Hammarškoelda in zagrozil, da se ZSSR ne bo ozirala na ZN, dokler bo Hammarškoeld glavni tajnik te organizacije. Hammarškoeld mu je znova odgovoril, da ne namerava odstopiti.

Ko je nato govoril Kadar, je polovica delegatov skupščine zapustila dvorano.

vembru pa bo v Moskvi sestanek satelitskih predsednikov ob obletnici boljševiške revolucije. Kitajsko bo verjetno zastopal Čuenlaj, morda celo sam Maocetung.

Strokovnjaki za sovjetske zadeve napovedujejo, da bodo v Kremlju največ razpravljali o sovjetsko-kitajskem sporu. Prav tako bodo razpravljali o splošni komunistični politiki z ozirom na godke na letošnji Glavni skupščini ZN v New Yorku. Napetost med Moskvo in Pekingom, se je, kakor kaže, še povečala, zaradi Hruščevih nastopov v Glavni skupščini ZN v New Yorku. V Pekingu z nezadovoljstvom gledajo na prihod Hruščeva v USA. Kitajsko časopisje je samo slučajno omenilo govor Hruščeva

Tito-Hruščev: Edinost v taktiki

Jugoslovanski komunistični diktator Tito se je doslej na Glavni skupščini ZN zadržal tako, da je dajal viden nevtralcia, pri glasovanjih pa je vedno glasoval s sovjetskim blokom.

Prav tako je imel več pogovorov s Hruščevom o taktiki, ki jo vodita oba komunistična diktatorja na tem zasedanju proti zahodnjakom.

Prvič sta Hruščev in Tito spregovorila med seboj, ko je prišel Hruščev v skupščinsko dvorano. Izgledalo je, da je bil razgovor pripravljen, ker ga je Tito čakal blizu vrat. Razgovor je ob tej priliki tekkel, kakor so poročali blizu stoječi časniki, takole:

Tito: "Kako preživljate svoje bivanje tu?" Hruščev: "Imam majhen balkon. Hodim ven in notri, da dobim svež zrak." Tito: "Ali imate koncert?" Hruščev: "Majhne skupine kričačev prihajajo k veleposlaništvu, večinoma vedno eno in iste, znova in znova. Eden naših uradnikov je šel na cesto in se pomešal s skupino. Pristopil je k njemu nekdo in mu porinil v roke propagandni letak ter mu dal osem dolarjev, da bi ga držal. To je moralno nazadovanje, degeneracija." Tito: "Mi se moramo braniti pred najbolj krveločnimi četniki: morilci, ljudmi, ki so se z Nemci borili proti nam. Ti so vsi tu." Hruščev: "Vse sme-

v ZN ter njegove neštivilne izjave ameriškim časniki.

Komunistični diplomati, ki so še do pred kratkim zanikali spor med Moskvo in Pekingom, so v zadnjem času začeli pritrdjevati na tozadevna vprašanja. Poskušajo sicer manjšati njegov pomen, toda spora več ne zanikajo, kakor prej, ko so ga označevali za iznajdbo zahodnjakov.

Eden diplomatov je n. pr. izjavil, da je težava v tem, da "so Kitajci šele prišli v Stalinovo dobo razvoja komunizma, katero so sovjeti že prebredli." Druga poročila vedo povedati, da so v minulih tednih poskušali v Moskvi in Pekingu spor odpraviti, toda brez uspeha. Poročila, da so visoki sovjetski funkcionarji v Peking, je rdeče kitajsko zunanje ministrstvo zanikalo. Poročali so, da je Hruščev tja poslal Mikojana, spet drugi, da je v Peking prišel Suslov.

Nasprotno, ZSSR in njeni sateliti so ustanovili visoko komunistično preiskovalno razsodišče, v katerem proučujejo ideološki spor med Moskvo in Pekingom. Kakor znano, je glavni razlog spora dejstvo, da Hruščev meni, da je mirno sožitje s kapitalističnim svetom mogoče, Peking pa je prepričan, da je vojna neizogibna.

V tem razsodišču sedijo vrhovne osebnosti komunističnega sveta, razen Jugoslavije. Sovjetski predstavnik je Mihail Suslov, član prezidija KP in eden vrhovnih kremelskih teoretikov.

Razsodišče bo dalo svoje poročilo o preiskavi zborovanju komunističnih vodij, ki se bo začelo 7. novembra v Moskvi in bo priporočilo, katera teorija naj obvelja, moskovska ali pekinška.

Rezultat bo verjetno neke vrste kompromis, toda če na zborovanju ne bodo dosegli sporazuma, kar je malo verjetno, potem se more zgoditi, da se bo komunistični tabor razcepil na sovjetskega in kitajskega.

Opazovalci so ugotovili, da so nekatere satelitske države pripravljene javno objaviti sovjetsko-kitajski spor, da bi tako pripravili svet na morebitno javno razcepitev komunističnega tabora na dve ideologiji.

ti, naplavljene na to obalo, val za valom." Nato sta oba odšla v glavno dvorano.

Po uradnem sestanku med Titom in Hruščevom, ki je trajal eno uro in tri četrt, pa so svetovne agencije poročale med drugim naslednje:

Hruščev je izjavil, da Tito, dolgotrajni komunistični rival, podpira sovjetsko politiko glede razorožitve, glede Konga in glede nujnosti odprave kolonializma. Toda Hruščev je, stoje ob Titu, priznal, da oba ideološka tekmečnista poravnata tozadevne spora. Dejal je, da o sporu glede tega, ali naj bi Tito sprejemal ukaze iz Moskve ali ne, prav za prav sploh nista razpravljala. Namesto tega sta se, je izjavljal Hruščev, razgovarjala o problemih, ki kalijo svetovni mir.

Hruščev je nato pritrdil časniki: "Vsem sva se sporazumela. Najini stališči sovpadata ali pa sta si zelo blizu v vseh vprašanjih, o katerih sva govorila."

Tito ni izjavil ničesar, s čemer bi zavrgel izjave Hruščeva o njunem strateškem razgovoru. Brez besede je toplo stisnil Hruščevu roko, mu pomahal v pozdrav in se odpravil v svoji limuzini s policijskim spremstvom.

IZ TEDNA V TEDEN

Na področju Velike Lime v Peruju bodo zgradili novo mesto Ventanilla. Na slavnosti, ki so bile združene z začetkom zgraditve 20.000 hiš, so govorili predsednik republike Manuel Prado, predsednik vlade Pedro Beltran in nadškof iz Lime Juan Landazuri Rieckets. Vsi so odločno obsodili razdiralno delovanje komunistov v deželi.

Argent. drž. tajnik za vojsko gen. Larcher je na slavnostni pogostitvi, ki mu jo je v Washingtonu pripravil Odbor za medameriško obrambo, v govoru omenjal veliko zaskrbljenost argentinske vlade zaradi ofenzive, ki jo je začel mednarodni komunizem v Južni

Ameriki, z namenom, da bi se zasedal na tej polobli. Naglašal je dalje, da bo medameriški obrambni sistem prišel do pravega izraza in do polne udarnosti šele tedaj, če bodo vsi člani te ustanove enako prepričani, da je treba odkriti in z vso odločnostjo nastopiti proti sovjetski komunistični napadalnosti, pa naj se pojavi pod kakršnokoli obliko. Kajti vse ameriške države so v enaki meri odgovore za ohranitev in utrditve trajnih vrednot zahodne civilizacije. Izvedba te naloge pa zahteva enotnost v nastopanju in tudi enotnost vseh pogledov.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Prosvetni domovi ali klubi?

Z veseljem zasledujemo graditev naših skupnih slovenskih domov: osrednjega v Buenos Airesu, pa posameznih po naseljih, kjer so večje skupine Slovencev. Človek občuduje žilavost in iznajdljivost pri zbiranju sredstev, pa obenem požrtvovalnost slovenskega človeka tako v delu kot v denarju. Komur je količaja mar, da naš živelj v tujini ohrani vrednote, ki jih je v tisočletjih nabrane prinesel s seboj preko morja, pozdravlja z obema rokama to idealno delo.

Kakšen je prav za prav smisel teh naših domov? Težko bi dobili v naši preteklosti doma, kaj, kar bi bilo točno tisto, kot naj bi bili ti naši domovi, čitalnice, prosvetni domovi, nedeljske šole in tabori — smisel vsega tega je nekako smisel teh domov. V drugi polovici prejšnjega stoletja so se ustanovljale po Sloveniji čitalnice: v njih so se ljudje zbirali, da so brali slovenske časopise in knjige, prirejali večere z igrami, predavanji, deklamacijami in petjem. Prosvetni domovi v poznejši dobi so k temu prinesli še versko kulturo na eni in telesno na drugi strani. V času čitalnic so tabori navduševali ljudi za slovenske vzore. Nedeljske šole v času pred njimi pa so zbirale mladino, ki se je v slovenskem jeziku in ob slovenskih knjigah učila verouka, branja, pisanja in računanja. Vse omenjene ustanove so narodno in duhovno prerodile slovenske množice: bile so žarišče najvišjih vrednot. Preveval jih je duh plemenitosti, dobrote, vedrosti slovenstva, poštenosti in vere.

V tujini prevzemajo naši domovi vso to nalogo, da jo v novih okoliščinah izpolnijo s posredovanjem istih vrednot slovenskemu človeku, nam vsem. Prav ta njihov notranji smisel je treba imeti pred očmi pri graditvi domov. V deželi, kjer vdihavamo po materializmu okužen zrak, kjer je lestevica vrednot postavljena na glavo, je vedno nevarnost, da se pri našem početju zgodi isto. Ne da bi n. pr. ne smelo biti v domovih zabave, a nikdar ne bi smela ta prevzeti prvega mesta: hitro bi ob tem bile pozabljene vrednote, zaradi katerih prav smo domove postavili. Ne da bi ne smeli domov organizirati tako, da bi bili tudi denarno donosni, a vselej je treba budno paziti, da ne bi končno postal denar tisto zadnje, za kar smo jih postavili. V takem primeru bi bil izigran idealizem človeka, ki je žrtvoval od svojega zaslužka za nekaj idealnega, česar pa dejansko več ni.

Po teh domovih bi naj se organizirale knjižnice, slovenska šola, otroški vrtec, sestanki za starše, dramske predstave in prosvetna predavanja, tu naj bi se sestajale slovenske organizacije (verske, karitativne, prosvetne), tu naj bi bil prostor za igre in telovadbo, za pomenek in zabavo. Ne izključujoč ničesar, kar gradi našo skupnost, pa upoštevajoč red med vrednotami bodo ti domovi pravi stebri našega življa na tujem.

Pri organiziranju središč je potrebna še druga zrelost: tista, ki se ozira tudi na druge in je torej pripravljena na tesno sodelovanje s celoto. Že itak nas je malo v tujini: če bi se posamezne skupine zaprle v svoj "lokalpatriotizem" (— egoizem), bi s tem propadla vsa skupnost s temi skupinami vred. Razne avtonomnosti, neodvisnosti v tem oziru so prav nasprotno tistemu, kot se morada na prvi pogled zdi, da so: so znak nezrelosti za socialno življenje. Če kje, bi moralo v tem našem primeru veljati tisto vrhovno načelo: Vsi za enega, eden za vse. Ozir na druge pri organiziranju prireditve, spoštovanje njihovega dela, pozitivna pomoč — vse to je graditev celotne skupnosti.

Samo ob tej dvojni zrelosti (notranje organizacije in absolutnega ozira na druge) ima to naše delo svoj veliki smisel. Vsako teptanje teh načel je škodljivo skupnosti.

B.R.

Panama ima novega predsednika. Je to Francisco Chiari, ki je te dni prisegel in začel izvrševati predsedniško oblast. V nastopnem govoru je poveljeval svobodo in demokratsko obliko vladavine, ostro pa nastopal proti vsem tistim, ki skušajo tuje ideologije presajati na panamska in ostala ameriška tla. Napovedal je, da bo proti temu — tu je mislil zlasti komuniste — nastopal z vso odločnostjo. Glede odnosov s Severno Ameriko je dejal, da so tako dobri, kakor še niso bili nikdar dosedaj.

14. kongres evropske krščanske demokracije

V dne 22. do 25. septembra t. l. je bil v Parizu 14. kongres evropskih krščansko demokratskih strank, ki so zbrane v NEI (Nouvelles Équipes Internationales). Kongresa se je udeležilo nad 200 delegatov, ki so jih poslale krščanske demokratske stranke v državah zahodne Evrope, begunske stranke iz srednje Evrope in razne evropske ustanove kakor sta Visoka oblast za jeklarsko in premogovno skupnost in Skupni evropski trg. Navzoča sta bila tudi zastopnika krščanskih demokratov na Madagaskarju in v latinski Ameriki. Slovensko ljudsko stranko so na kongresu zastopali N. Čretnik, F. Sekolec, M. Struna, I. Omeje in F. Pečavar.

Kongres je začel predsednik francoske ekipe krščanskih demokratov R. Lecourt, ki je v svojem otvoritvenem govoru poudaril, da so se dosedajni kongresi krščanskih demokratov doslej predvsem bavili z evropskimi vprašanji, sedaj pa so krščanski demokrati stopili korak naprej in svoj letošnji kongres posvetili vprašanju "tretjega sveta", to je novim, gospodarsko manj razvitim državam, predvsem v Afriki in Aziji.

Prvo poročilo kongresu je podal belgijski minister in predsednik NEI T. Lefèvre, ki je govoril o sedanjem mednarodnem položaju. Govornik je pokazal na nazadovanje evropskega vpliva v svetovni politiki vse od pomorske bitke pri Tsushima leta 1905, ko je Japonska porazila Rusijo. Danes stoji Evropa pred silno komunistično provokacijo, proti kateri bi se mogli uspešno postaviti samo združena Evropa in združen svobodni svet. V svojih razmišljanjih o Organizaciji Združenih narodov, Severnoatlantski zvezi in o izgradnji Evrope je prišel do zaključka, da je za evropske države zvestoba še vedno najboljša politika. Kljub mnogim razočaranjem morajo ostati v OZN in v njej sodelovati, da tako preprečijo, da jo druge države ne bodo izkoristile proti našim tudi najbolj upravičenim interesom. Evropa mora ostati trdno povezana s severnoatlantsko zvezo, ki je še vedno najboljše, če ne edina obramba proti sovetskemu ogrožanju. Končno morajo evropske države ostati trdno povezane med seboj in sodelovati pri izgradnji Evrope, ki si je pa ni mogoče zamisliti brez ohranitve in izpolnitve doslej ustvarjenih evropskih skupnih ustanov.

O glavni temi kongresa, to je o "Krščanski demokraciji in tretjem delu sveta" sta govorila član Visoke oblasti za premogovno in jeklarsko skupnost Roger Reynaud in italijanski finančni minister Taviani.

Reynaud je govoril o sodelovanju Evrope s "tretjim svetom", to je z novimi, nerazvitimi državami Afrike in Azije na gospodarskem in socialnem področju. Dejal je, da je v Evropi mnogo dobre volje za rešitev vprašanj, ki se v tem oziru postavljajo. Navedel je dosedanje gospodarsko pomoč, ki so jo evropske države dale manj razvitim državam, in navajal velike potrebe tega novo nastajajočega sveta, in s številskimi dokazoval nezadostnost sedanje pomoči, in potrebo po novih oblikah pomoči in sodelovanja. Predvsem je poudaril potrebo po stabilizaciji cen surovinam, ki so glavni gospodarski temelj teh dežel, potrebo po pomoči v obliki pošiljanja tehnikov in strokovnjakov in po pomoči pri razvijanju in sistematiziranju tehnične in gospodarskega raziskavanja. Pri vsem tem in mnogem drugem pa pobuda za pomoč ne moreta biti strah pred kako hudo politično eksplozijo in upravičena skrb za varnost zahoda. Pobuda mora prihajati iz zavesti solidarnosti vsega sveta, ki mora biti osnova za človekoljubno plemenito akcijo bogatih narodov za revne narode. Iti moramo k novi porazdelitvi dobrin na svetu. Samo z velikodušnostjo in moralno človekoljubno osnovo pri dajanju pomoči bomo premagali nezaupanje narodov, ki se boji, da jih hoče zahod izrabljati z novimi metodami.

Taviani je referat se je nanašal na sodelovanje s tretjim svetom na ideološkem področju, to je na duhovno in kulturno sodelovanje. Poročevalec je dejal, da "tretji svet" na splošno pripada zahodnemu kulturnemu območju, čeprav se danes boji, da mu zahod ne zna jamčiti njegove neodvisnosti in da mu ne zna nuditi logičnega in ekonomičnega vzorca za doseg socialne blaginje. Toda kulturne in duhovne zveze med zahodom in tretjim svetom so globoke, in naša osnovna naloga je, te vezi konsolidirati in okrepiti. Če hočemo to doseči, moramo imeti jasne pojme predvsem v rasnih vprašanjih. Jasno se moramo postaviti proti tistim, ki mislijo, da enakost med rasami velja samo na duhovnem področju, ne pa na praktično-političnem. Kolo-

njalni režimi so izginili, ali pravkar izginevajo, in odnosi med evropskimi državami in novimi neodvisnimi državami so že doživeli veliko preobrazbo: preobrazili so se v odnose med pravno in dejansko enakimi. Politike do afrazijskih držav na političnem, kulturnem, ideološkem in duhovnem področju ne smejo voditi posamezne države vsaka zase, ampak svobodni svet in Evropa skupno. Naloga krščanskih demokratov je pokazati na rodovitnost ideala svobode. To bi mogli storiti s tem, da bi zlasti poudarjali, da je resnična naloga Evrope v odnosih do tretjega sveta v tem, da pomaga njihovim narodom, da uveljavijo svojo individualnost, ker je pogoj njihovega resničnega sodelovanja v mednarodnih organizacijah; da je vprašanje tretjega sveta za zahod politično tako važno kot je vojaško za vprašanje vseirija; da ni mogoče ločiti, kakor nam kaže zgodovina, socialne blaginje od osvoboditve. Svoboda je osnovno načelo naše kulture, naše ideologije, naše duhovne dediščine. Je osnovna misel, na kateri gradimo ideološke in kulturne odnose med našimi državami in tretjim svetom.

V dvodnevno razpravo o teh poročilih je poseglo nad 30 govornikov iz treh delov sveta: Evrope, Afrike in južne Amerike. Razprava je pokazala na različna mnenja v vrstah udeležencev, ki se pa po mnenju predsednika NEI Lefèvre, ki je razpravo in s tem tudi kongres zaključil, niso nanašala na bistvene stvari, ampak bolj na oblike in na različne poudarke. To mnenje je potrdila tudi resolucija tega kongresa, ki predlaga:

GORIŠKA IN PRIMORSKA

ZAKONSKI OSNUTEK ZA SLOVENSKE ŠOLE V ITALIJI

Tik pred začetkom zasedanja Mešanega italijansko-jugoslovanskega odbora — ki pa ni dalo kakih bistvenih rešitev — je italijanska vlada izjavila, da je pripravila zakonski osnutek za slovenske šole v Italiji. Pred nekaj tedni so Slovenci v Italiji dobili ta osnutek na vpogled. Po mnenju goriškega Katoliškega glasu bi bil osnutek z dvema popravkoma sprejemljiv. Seveda pa je od vladnega osnutka do zakonitve še dolga pot, vendar če bodo Slovenci borili, da se pomanjkljivosti tega osnutka odpravijo:

V zakonskem osnutku se popolnoma prezira dejstvo, da v Slovenski Benečiji in v Kanalski dolini tudi žive Slovenci. Če že ni mogoče ustanavljati tam polnih slovenskih šol kot na Tržaškem in Goriškem, bi morali staršem dati možnost, da se njihovi otroci nauče materinega jezika. Zato bi moral predvideti osnutek vsaj v otroških vrstah in ljudskih šolah ter v primernem številu srednjih šol. V Kanalski dolini imajo namreč tak pouk za nemško manjšino, ne pa za slovensko.

Druga stvar, ki utesnjuje zakonski osnutek pa je določilo v členu 2, ki pravi: Šole (s slovenskim učnim jezikom) so pridržane italijanskim državljanom, ki pripadajo slovenski jezikovni skupini. To določilo se more razla-

(Nadaljevanje s 1. strani)

V Brasilu so imeli v ponedeljek 3. oktobra državnozbornske volitve. Za predsedniški položaj so se potegovali trije kandidati: bivši vojni minister maršal Henrique Teixeira Lott, kot kandidat vladne večine, Jamio Quadros, kandidat opozicije ter tretji kandidat Adhemar Barrios, župan mesta Sao Paulo, tudi kot kandidat opozicije.

Vladnega kandidata maršala Lotta so pri volitvah podpirale politične sile, na katere se je naslanjal že pok. predsednik Getulio Vargas vse do svojega tragičnega konca leta 1954. So to stranke: Socialdemokratska, Brazilska delavska stranka, Brazilska socialistična stranka, Ljudska reprezentanca in prepovedana komunistična stranka; opozicijski kandidat Quadros se je naslanjal na politične sile Državne demokratske zveze, ki jo sestavljajo brazilska republikanska stranka, narodna delavska stranka, osvobodilna stranka in še manjše skupine. Tretji kandidat Adhemar Barrios je pa lahko računal samo na pomoč svoje socialprogresistične stranke.

Volitve in vse priprave zanje so potekale v popolni svobodi. To so sed. predsedniku Kubičku, kateremu poteče predsedniški mandat 31. jan. 1961, priznali tudi opozicionalci.

Za volitve je bilo vpisanih v volilne imenike 15.543.481 volilcev. Največ volilcev je bilo v državi Sao Paulo in sicer 3.412.611. Razen predsednika so v ponedeljek v Brasilu volili tudi guvernerje

ustanovitve posebnega urada za stabilizacijo cen surovinam in tropičnim proizvodom, ustanovitev svetovnega fonda za pomoč nerazvitim državam, ustanovitve univerze, na kateri bi se vzgajali kadri za socialno, gospodarsko in državljansko delo v novih državah; in povečanje štipendij za študente tretjega sveta za študij na obstoječih univerzah. Kongres v svoji resoluciji zahteva okrepitev solidarnosti svobodnega sveta na vseh področjih, uresničitev evropske edinosti, kar predpostavlja nadaljnje razvijanje že obstoječih skupnih ustanov in proučevanje o možnostih za povezavo skupnega evropskega trga šestih držav in svobodnega tržišča sedmih evropskih držav. V teh težavnih časih v zgodovini sveta krščanski demokrati pozivajo vse, katerih delovanje je zgrajeno na vrednotah krščanske civilizacije, naj vse sile posvetijo gradnji gospodarskega, socialnega in svetovnega reda, ki bo ustrezal vsem zahtevam sedanjega zmedenega sveta.

Tudi letošnji kongres je bil lepa prilika za izmenjavo misli, sklepanje novih znanstev in prijateljstev, za kar je bilo zlasti poskrbljeno pri sprejemih in družabnih prireditvah. Kongresistom so sprejem priredili: francoski minister Lecourt v svojem ministrstvu za francosko skupnost, krščansko-demokratski člani francoskega senata v senatnem poslopju in mestni župan v mestni hiši. V soboto, 24. septembra zvečer so francoski krščanski demokrati svojim gostom priredili slovesno večerjo na krovu ladje Borde-Fretigny, v nedeljo pa izlet v Champagne — jo in obisk katedrale v Reimsu.

F.S.

ARGENTINA

Veliki misijon za področje Vel. Buenos Airesa se je začel v soboto 1. oktobra in bo trajal vse do 16. oktobra. Pri njem sodeluje 2.000 misijonarjev. Med njimi je tudi več škofov, ki so prišli iz drugih držav. Iz Severne Amerike je napovedan tudi prihod newyorškega pomožnega škofa Fultona Sheena, ki bo imel vrsto govorov za angleško govoreče katoličane v Buenos Airesu.

Veliki misijon je pod pokroviteljskom Lujanske Matere božje. V ta namen so njen milostni kip prvič v zgodovini prenesli iz Lujana v Buenos Aires, odkar si je pred 300 leti Lujanska Marija izbrala to mesto za svoje bivališče. Med Peronovo diktaturo so cerkvene oblasti Marijin kip skrile na varnem na nekem posestvu, v oltar pa postavili kopijo. Bali so se, da ga ne bi nahujskana družala onečastila.

Kip Lujanske Matere božje so po veličastnih sprejemih v Moronu, Lomas de Zamora, Quilmesu in Avellanedi — mestih na področju Vel. Bs. Airesa pripeljali v slovesnem sprevodu v soboto 1. oktobra popoldne na zgodovinski Majski trg v Buenos Aires. Tu so bile zbrane najodličnejše civilne, vojaške in cerkvene osebnosti ter velika množica ljudstva. Postavljeni so bili tudi častni oddelki vojske, kajti Lujanska Mati božje je patrona Argentine, Uruguaya in Paraguaya. Nepopisno je bilo navdušenje ljudstva. Ljudje so mahali z belimi robci ter vzdikali nebeški kraljici. Vojaška godba je igrala narodno himno.

Kip lujanske Matere božje je izročil buenosaireškemu nadškofu kardinalu Caggiano škof iz Mercedes Msgr. Serafini. Po kardinalovem pozdravem nagovoru je spregovoril buenosaireški župan Giralt. Imel je zelo lep govor, v katerem je omenjal kruto stvarnost sedanjega časa: Človek se upira Bogu, noče izvrševati svojega poslanstva, ki mu ga je dal Bog, poslušala lažne učitelje, ki mu postavljajo za ideal rušenje, zmedo in trpljenje, namesto, da bi mu zagotavljali svobodo, srečo in pravičnost. Na vse mogoče načine ti poveličevalci grobega materializma skušajo odvrniti človeka s poti, ki mu jo že 20 stoletij kaže Križ. Vrača se nazaj na malikovanje, na malikovanje, ki je strašnejše, kot je pa bilo malikovanje v starih časih, kajti moderno malikovanje uničuje človeka in ga spreminja v neke vrste mehanizem brez vesti in osebnosti. "Toda je ena luč" — vzklika buenosaireški župan, "ki nas lahko vodi skozi morje mraka in teme, ki nas obdaja: Je to brezmejen blesk, ki nam ga pošilja Jezus Kristus s svojim Novim Razodetjem. V njem je poslanstvo, ki nas lahko še bolj očisti in spopolni. Veliki misijon nas vabi prav na to duhovno obnovo, ki nam bo omogočala, da bomo mogli premagati mrzlični nemir, ki nas skuša odvracati od bistvenih resnic".

Svoja tehtna izvajanja je župan Giralt zaključil z najtoplejšo "dobrodošlico", ki jo je izrekel v imenu buenosaireškega prebivalstva Lujanski Materi božji ob njenem prvem prihodu do Buenos Aires, ter s željo in prošnjo, naj bi veliki misijon rodil polno uspehov, da bi se vse krščanske vrline še bolj razcvetele v povečano vnemo in ljubezen človeka do njegovega Stvarnika.

Za županom je govoril še kardinal Caggiano, nato je pa apostolski nuncij Msgr. Mozzoni prebral poslanico papeža Janeza XXIII. Argentini za veliki misijon. Misijonarji so nato dvignili milostni kip Lujanske Matere božje in ga prenesli v katedralo, v kateri je bila nato pontifikalna maša. Z njo se je pa začel veliki misijon v Bs. Airesu.

Z ozirom na dejstvo, da so komunisti v zadnjem času povečali svojo delavnost v državah Južne Amerike, je tudi buenosaireška policija povečala nadzorstvo nad raznimi "kulturnimi" ter "športnimi" društvi narodnosti iz držav za železno zaveso, ker je bilo zanje znano, da so levičarsko usmerjene. Ugotovila je, da so iz klubov in društev nekaterih emigrantskih skupin že dalj časa širili komunistično propagando. Zato je zaprla 7 ukrajinskih, beloruskih, litvanskih, poljskih "kulturnih" društev ter klubov in enega nemško-judovskega, z imenom "Naprej". Na sedežih omenjenih društev je policija zaplenila velike količine komunističnega propagandnega materiala. Glavne komunistične propagandiste je tudi zaprla. Policija v poročilu o svojih nastopih proti omenjenim klubom in društvom navaja, da so komunisti po letu 1949, ko je bila razpuščena znana komunistična "Unión Eslava" ponovno skušali spraviti čim več emigrantskih organizacij v tesnejšo povezavo.

NAROČAJTE IN ŠIRITE SVOBODNO SLOVENIJO

Novice iz Slovenije

Stoletnice Kocenovega atlasa se je nedavno spominjal ves kulturni svet. Za Slovence je ta obletnica tem bolj pomembna, ker je ta atlas-zemljevid napravil Slovenec Blaž Kocen. Nemci so ga seveda pozneje svetu predstavljali kot Blasiusa Kozenna. Rodil se je 26. januarja 1821 v vasi Zgornja Ponikva pri Celju. Gimnazijo je študiral v Celju, maturi je pa položil na akademski gimnaziji v Gradcu, nakar je študiral bogoslovje v Celoveu, v duhovnika pa bil posvečen v št. Andražu, kjer je bil takrat sedež lavantinske škofije. Po končanem bogoslovju je odšel na Dunaj ter na tamošnjem vseučilišču dokončal študije naravoslovnih ved. Kot profesor je služboval v Ljubljani in Gorici, od leta 1853 dalje pa v Olomucu na Moravskem. Tu je tudi pred sto leti izdal svoj prvi Zemljepisni atlas za ljudske šole, leto dni pozneje pa Zemljepisni šolski atlas, ki bo prihodnje leto v isti založbi na Dunaju doživel svoj 85. ponatis. Večino Kocenovih zemljepisnih kart so uporabljali poleg biv. Avstro-ogrske monarhije še v Nemčiji, Franciji, Angliji, Združenih ameriških državah, Turčiji, Nizozemskem in drugod.

Zaradi šilbkega zdravja je bil Kocen predčasno upokojen. Umrli je 29. maja 1871 na Dunaju, kjer je pokopan na pokopališču Hernas.

V Jugoslaviji imajo letos srednje dobro letino. Računali so sicer, da bo letošnji pridelek pšenice presegel 4 milijone ton, pa so se uračunali, kajti pridelali so samo 3.600.000 ton, kar nekoliko odgovarja domačim potrebam. Ker pa imajo od lanskoletnega rekordnega pridelka pšenice še kakih 600.000 ton, so oblasti mnenja, da Jugoslaviji letos ne bo treba uvažati žita. To se bo zgodilo šele drugič, odkar so komunisti na oblasti, ki so morali vse do lanskega leta uvažati celo žito, čeprav ga je predvojna Jugoslavija vsako leto izvažala visoke količine. Pridelek koruze bo pa verjetno dosegel isto količino kot lani, t. j. 6.670.000 ton. Pridetek koruze so v glavnem zvišali z zboljšanjem obdelave zemlje.

Tito je tudi letos imel vse polno gostov. Med njimi so bili komunistični prvaki iz raznih držav, tkzv. "nevtrali", pa tudi osebnosti z zahodnega demokratskega sveta. S te strani sta bila zlasti vodja angleške laboristične stranke Hugh Gaitskell z družino ter biv. angleški predsednik Winston Churchill, ki se je s svojo ženo vozil po Jadranu z razkošno Onassisijevo jahto. Tito ga je pričakoval in sprejel v Dubrovniku ter mu pripravil tudi veliko pogostitev.

Ljudje, ki jim je na srcu zdrava rast slovenskega doma, so vedno bolj v skrbah zaradi nemorale, ki se vedno bolj širi med mladino. Komunisti jo name-

noma pospešujejo z razno literaturo ter s skupnimi sestanki, tečaji ter skupnim udarniškim delom fantov in deklet. Tako ni potem prav nič čudno, da se mladina predaja razvratnemu življenju. Letos se je zgodilo tudi to, da so štiri dijakinje v Ljubljani prišle k maturi v drugem stanju.

Titova "nevtralnost" med zahodnim demokratskim in komunističnim blokom se kaže tudi v pisanju jugoslovanskih komunističnih listov. Vsi ti listi — od prvega do zadnjega — poveljujejo na pretege kongoškega komunističnega agenta Lumumbo, napadajo pa zahodne države ter tudi glavnega tajnika ZN Hammarskjolda, zaradi njegovih naporov, da bi Kongo res ohranil nedavno pridobljeno neodvisnost in ne padel pod komunistično diktaturo. Prav tako je Titov komunistični tisk med trajanjem Mednarodnega evharističnega kongresa v Muenchenu skupno z ostalim komunističnim tiskom v svetu napadal ta kongres, češ, da je "samo politična manifestacija" zahodnjakov proti komunistom. Zlasti newyorški kardinal Spellman se je tudi titovim komunistom hudo zameril zaradi svojih odločnih izjav proti brezbožnemu in nasilnemu komunizmu ter njegovega poziva svobodnemu svetu na križarsko vojno proti nevarnosti, ki mu grozi s komunistične strani.

Med Jugoslavijo in Avstrijo bodo uređili obmejni promet. Prebivalci v obeh državah, ki žive v pasu 10 km od meje bodo dobili posebne izkaznice, s katerimi bodo lahko štirikrat na mesec prestopali področje druge države brez potnih listov in vizumov.

Sadna letina doma letos ne bo najboljša, kajti ob koncu aprila, ko je sadno drevje najbolj cvetelo, je naglo pritisnil tako hud mraz, da je snežilo tudi v nižinskih delih in ne samo po planinah. Temperatura se je sukala okoli 0 stopinj, na Kredarici je pa termoter kazal — 9 stopinj. Mrzel val je zajel vse državno področje in ne samo Slovenije.

V zakonu o davkih na osebni dohodek so vnesli spremembo v tem smislu, da so neobdavčeni minimum zvišali od 500.000 na 700.000.

V listih večkrat beremo, da je bilo na Titovih shodih veliko ljudi. Do večjega števila udeležencev na shodih, na katerih govori rdeči maršal, pa pridejo komunisti takole: Partija mobilizira ves svoj aparat od zgoraj navzdol do zadnjega propagandista, ki naženejo na zborovanje vse svoje člane in sopotnike. Če morajo oditi na shod v oddaljenejša kraja, imajo vsi vožnjo zastopni in še dnevno 500 dinarjev. Vse to plača partija, kar se z drugimi besedami pravi: država, ker je blagajna ista, gospodarji pa tudi.

Po podatkih Združenja časopisnih podjetij so imeli v letu 1959 sedanji listi, ki izhajajo pod komunistično diktaturo in so vsi komunistični, naslednjo naklado: Politika 292.172, Borba 256.264, Večernje novosti 111.520, Delo 80.481, Vjesnik 83.653, Večernji List 70.030, Oslobođenje 62.968, Pobjeda 11.775, Nova Makedonija 27.440, Madjar szo 29.867, Rilindija 5.419, Voce del popolo 2.785, Komunist 213.183, Mladost 94.372, Rad 95.994, Slobodna Dalmacija 19.276, Dnevnik 27.922, Glas Slovenije 7.288, Novi list 7.692, Večer 39.084 in Ljubljanski dnevnik 23.900.

Odbor Mariborske kulturne revije bo meseca oktobra pripravil veliko kulturno manifestacijo v počastitev 15 letnice "osvoboditve". Drama bo dala premiero Borove drame "Zvezde so večne", operno gledališče pa Desetega brata. Pokrajinski muzej bo priredil razstavo pohorskega glažutarstva, študijska knjižnica bo v avli svojega poslopja odkrila doprsni kip Ivana Cankarja, pripravila pa tudi veliko razstavo ob dvestoletnici prve slovenske knjige v Mariboru.

Za 60 letnico dr. Stanka Cajnkara je ljubljansko Delo naglašalo velike zasluge jubilarne zlasti za mirno sožitje Cerkve in države. Svojo naklonjenost "naprednim idejam", da je pokazal že mnogo let pred vojno, ko je v mariborskem bogoslovju kot predavatelj z velikim razumevanjem spremljal delo naprednih bogoslovcev". Isti list dalje navaja, da je bil dr. Cajnkar med vojno "na osvobojenem ozemlju", po vojni, nekaj časa član Verske komisije, nato

zvezni poslanec in končno postal profesor na teološki fakulteti, na kateri je sedaj dekan. Po ustanovitvi Cirilometodijskega društva je postal v njem podpredsednik ter že tudi 12 let ureja društveno glasilo "Nova pot". Na svojem sedanjem položaju posveca "zlasti veliko vnuemo pravilni usmeritvi duhovščine".

V mariborski operi so nedavno imeli premiero kratke komične opere Gian-Carlo Menottijeve "Amelija gre na ples" ter dveh baletov in sicer Blaža Arničiča "Ples čarovnic" in Alberta Roussela "Pajkova pojedina".

Po odredbi Sveta za tržišče pri ljubljanski mestni občini stane sedaj v Ljubljani in v ljubljanskem okraju 1 kg govejega mesa zadnji del 430 din, prednji del pa 390 din. 1 kg svinjskega mesa s stegna, pleč in reber stane 380 din, svinjski kare brez slanina 430 din, svinjski kare s slanino pa 360 din. Do povišanja cen je prišlo zaradi tega, ker Mesna industrija Emona v Zalogu ter Tovarna mesnih izdelkov v Ljubljani in v okraju ne moreta dobiti zadosti klavne živine ter jo morata kupovati v drugih republikah ter dovažati v Ljubljano. S tem se pa stroški močno zvišajo.

V Ljubljani, Celju in Mariboru je nedavno gostoval Albreht Roser, eden najuglednejših sodobnih lutkovnih umetnikov iz Stuttgarta v Zahodni Nemčiji. V Slovenijo je prišel na povabilo Mestnega lutkovnega gledališča v Ljubljani.

Na ljubljanski specialistični polikliniki so odprli nov oddelek za fizioterapijo z najsodobnejšimi aparaturnimi, bazeni in telovadnico.

SLOVENC V ARGENTINI

BUENOS AIRES

članice, člani in gostje gled. odseka Slov. kult. akcije so v režiji Maksa Borštnika uprizorili v soboto 1 okt. t. l. v dvorani ul. Arroyo 909, Cap. Fed. tragedijo Jeana Anouilha "Medeja".

Poročilo o uprizoritvi tragedije bomo objavili v prihodnji številki.

Akademiki o slovenski katoliški akciji

Na zadnjem sestanku SKAD-a (24. sept.), so akademiki debatirali o Slovenski katoliški akciji. To je predstavljajal predsednik, prof. Al. Geržinič in član osrednjega odbora g. Marko Kremžar.

V kratkem uvodu je prof. Geržinič prikazal katoliško akcijo kot naslednico apostolstva, ki se prilagaja časovnim razmeram. Sedanja doba zahteva organizirano sodelovanje vernikov s Cerkvijo. To je že poudarjal papež Pij IX. Vsak naslednjih papežev je pa usmerjal organiziran apostolat po tedanjih potrebah družbe. Pij XI. je proglasil Katoliško akcijo kot uradno cerkveno ustanovo, katero naj tvorijo izbrani laiki, ki imajo globoko notranje življenje in so sposobni za zunanje delo (družbeno jedro).

Slovenska katoliška akcija je zgrajena po načelu jedra in "lastnih organizacij". To se pravi, združuje elito laikov, urejenih po stanovih (možje, žene, obrtniki, akademiki, itd.), da delujejo med sebi enakimi.

Ločimo tri dobe v njenem delovanju.

1.— Predvojna doba. — Vsem znane razmere doma so prisilile, da se je organizacija zavila v največjo tajnost, kajti sovražnik je segal po skrajnih sredstvih (atentati). Lahko jo imenujemo junaška doba.

2.— Begunstvo. Ker je večina vodilnih članov bila pobita, ali pa ločena od skupnosti, so se preostali člani znašli v zme-

di, brez voditeljev. Jasno je, oprijeli so se istih metod kot doma (tudi tajnosti), pa niso več odgovarjale novim razmeram. Zato toliko, delno upravičenih očitkov po taboriščih!

3.— Nova domovina. Nove okolnosti zahtevajo nove metode in zato rojaki včasih zrejo z nerazumevanjem na delovanje katoliške akcije. Apostolsko udejstvovanje članov ne sestoji samo iz verskih vaj, temveč tudi iz opazovanja skupnosti, da morebitne kvarne pojave prepreči in povede na pravo pot. Mnogi rojaki vzamejo to kot vohunstvo...

G. M. Kremžar je predvsem ovrgel očitke, češ, da je katoliška akcija preveč ozka. Dejal je, "da ni nič širša in nič ožja kot katoliška Cerkve, kateri vsi pripadamo". Na podlagi tega je pojasnil vsa vprašanja, ki jih je v imenu društva stavil T. Debeljak.

Osebnosti novice

Iz Clevelanda v Severni Ameriki je prišel na obisk k svojemu očetu g. Oskarju Pavlovčiču v San Martinu njegov sin g. dr. Milan Pavlovčič. Želimu mu prijetno bivanje med rojaki v Argentini.

Družinska sreča. V Villi Adelini je 2. oktobra krstil g. Jože Jurak Marjeto Ano Slabe, hčerko Dušana in Marije, roj. Sedej. Botra, ki sta v domovini (Zdravka Flander in Ano Flander) za zastopala Jože Jonke in stara mama od krstnice ga M. Sedej. Srečni družini naše čestitke.

† Matevž Moder. Dne 28. sept. t. l. je slov. izseljenska skupnost v Bs. Airesu izgubila zvestega člana. Tega dne je umrl Matevž Moder v mestu Lomas del Mirador na področju Vel. Bs. As.

Pok. Matevž Moder se je rodil 22. nov. 1888 v Dolu pri Ljubljani. Po očetu je doma prevzel posestvo in izvrševal kolarsko obrt. Udejstvoval se je tudi v javnem življenju. Da je užival splošno zaupanje potrjuje najbolj dejstvo, da je bil dolgo vrsto let neprenehoma župan v Dolu pri Ljubljani, kot kandidat Slov. ljudske stranke. Bil je globoko ve-

vemu in drugemu gibal, je idealizem v okvirju pozitivne katoliške vere. Osebnostni odnos do Boga, udeležba pri katoliških krožkih na tujem, srečavanje s katoliškimi pisatelji, pesniki, voditelji so priče te usmerjenosti. V njej najdemo pravi smisel ostali napor, čeprav že sami v sebi idealni, odklonjeni od materije.

Poudarek resnice v današnjem času tolike zlaganosti, poudarek socialnosti v času potenciranega egoizma, poudarek idealizma in vere v nadnaravo v času materializma in ateizma daje življenju in knjigi o njem posebno ceno.

Ob robu teh absolutnih vrednot je zlasti zanimivo pisateljičino kozmopolitstvo: pogum v križarjenju po Evropi in zunaj nje, srečavanje z ljudmi in kulturami, kraji in svetovi. Mogoče stopi ob tem kdaj v ozadje prižetost na rodna tla, vsekakor je pa to svetovljanstvo tisto, kar daje potrebni izhod iz lastne ozkosti in kar je razen naravnega daru verjetno tudi odločilni činitelj za iskrenost pri razkrivanju osebnega sveta. Iz dela je čutiti nevsakdanjo razgledanost.

Gotovo bi bogata vsebina dela zaslужila tudi bogatejši okvir.

B.R.

Vsak teden ena

VRABČEK

Vida Jerajeva

Vrabček, mlad lenuh, vrabček, potepuh, culico je nosil, milostinje prosil: "Vrabček, revež jaz, prosim, prosim vas!"

Lastovka, gospa, mimo je prišla, in se posmejala, vbogajme nič dala: "Zdrav in čvrst in mlad, služil bi enkrat!" služil bi enkrat!"

Nič se ni kesal, dalje se podal, šel za plotom krast je, toda vjel se v past je... Vrabček, revež ti, kak se ti godi? —

ZBORNİK-KOLEDAR

Svobodne Slovenije za leto 1961 je že v tisku

Kljub izrednim gospodarskim razmeram v Argentini in velikemu porastu cen stane ta obširna in vsebinsko bogata ter lepo ilustrirana knjiga v prednaročilu samo 180 pesov. Za pošiljatev po pošti za priporočnino in ovojnino doplačilo 15 pesov.

Kdor ne more plačati tega zneska naenkrat, lahko plača v obrokih, vendar tako, da bo zadnji obrok plačan do konca novembra t. l.

Prednaročila in predplačila sprejemajo:

V Slovenski hiši na Ramon Falconu: Uprava Svobodne Slovenije, Dušnopastirska pisarna in Pisarna Društva Slovencev; gđc. Mara Bidovec v San Justu; g. Lojze Erjavec, Av. de Mayo 2480, San Justo; g. Pavle Homan, G. M. C. White 5141, Carapachay; g. Ivan Žnidar, brivnica in parfumerija Los Alpes, C. Drysdale 5641, Carapachay; g. Peter Klobovs, Castelli 1115, Villa Ballester; g. Andrej Krošelj, Ventura Bustos 1863, Castelar; g. Mimi Martinčič, Lomas del Mirador; g. Danilo Havelka, C. Yagyeu 5141, San Martin; g. Janez Lužovec, Slovenska vas, ga Pavla Lovše-Korošec, Mercado Bizovik, Calle 1 No. 510, Bera-zategui in g. Slavko Tršinar, Chapadmalal, Pcia de Buens Aires.

Po pošti naslavljate prednaročila in predplačila na naslov: Eslovenia Libre, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires.

ren in narodno zaveden ter pošten in za vse dobro vnet mož, ki je svojih 5 otrok, kolikor jih je ostalo pri življenju, vzgojil v pravem krščanskem duhu. Kot odločen protikomunist je leta 1945 odšel v begunstvo na Koroško, odkoder je leta 1949 prišel v Argentino. Najprej je živel v Bs. As., nato se je pa preselil v lasten dom v Lomas del Mirador. V zadnjih letih je bil bolj rahlega zdravja, težje je pa zbolel od lanskega avgusta. Umrli je 28. sept. t. l. Na mrtvaški oder so ga položili na domu, kamor so ga hodili kropiti rojaki v velikem številu. Prav tako so ga v lepem številu spremljali naslednjega dne najprej k pogrebnim maši, ki jo je za umrlega imel direktor g. Anton Orehar v bližnji kapeli, nato pa na pokopalniki zadnji poti na pokopališče v San Justo. Tu sta se od rajnika poslovila gg. Stan-ko Škrbe in dr. Lojze Starec.

Za pokojnikom žalujejo v Argentini njegove hčerke: Ana, por. Rode, Marija, por. Grohar, Julka — usmiljenka s. Marija Amparo, Angela, por. Lovšin ter Katica, v domovini njegov brat, biv. prof. v škofovih zavodih prof. Anton Moder, sedaj župnik v Dobrovi pri Ljubljani, nečak prof. Janko Moder, pisatelj in dramaturg, ter ostali sorodniki. Vsem izrekamo sožalje, rajni Matevž za naj pri Bogu uživa obilno plačilo za vsa svoja plemenita dela, ki jih je bilo polno njegovo življenje.

† Neža Knafelc. V Žabji vasi pri Novem mestu je umrla v 91. letu starosti ga. Neža Knafelc, ki zapušča doma in v Kanadi sinove in hčere ter vnuke in pravnuke, v Argentini pa žaluje za njo vnuk Rudi Bras s svojo družino. Maša zadušnica bo 12. t. m. ob devetih dopoldne v župnijski cerkvi v San Justo.

BLED

PRVI HLADILNIK S SLOVENSKIM IMENOM!

Sedaj v širih velikostih, najmodernejših oblikah in opremljeni. V kvaliteti prekaša najboljša, v cenah najcenejše.

Dvojnaga garancija za dobo 5 let! Ogled in nabavi si ga pri

Novak P.

Cerrito 2245, Lomas del Mirador

DRUŠTVO SLOVENCEV in SLOVENSKO DUŠNO PASTIRSTVO

vljudno vabita vse rojake na

KOMEMORATIVNO PROSLAVO

v počastitev spomina

POK. ŠKOFA LJUBLJANSKEGA

prevz. g. dr. GREGORIJA ROŽMANA

v nedeljo 30. oktobra 1960 ob 17. uri popoldne v dvorani na ulici Yapeyú 132. Buenos Aires.

Dr. Julija Payman: Šopek trnja

Gregorčičeve besede "Sadite mi rajši v življenju cvetlice, a trnje shranite za grobe!" je motto knjige dr. Julije Payman "Šopek trnja" (Buenos Aires, 1960.). Delo je posvečeno materi: ob stoletnici materinega rojstva ji poklanja avtorica na grob ta šopek trnja, ki ga ji je v življenju gotovo v veliki meri skrivala, da bi ji ne grenila poti. Je torej avtobiografija, predvsem v luči trpljenja. A ni tožba, ni hudovanje nad usodo, saj je pisateljica "vsak trn posebej in ob svojem času darovala Njemu, ki nas obsipava s cvetjem in trnjem".

Čeprav je v svoji zamisli delo predvsem izpoved materi ali celo odgovor sebi na vprašanja, ki se spenjočajo v večeru življenja, odgovor v obliki prikaza enkratnega življenja, nikdar prej in nikdar pozneje ponovljenega, vendar le zaradi obdarovanosti od zgoraj in plemenite orientacije na poti izstopa iz okvirja osebnega v občečloveški svet s svojo ceno in svojim poslanstvom.

Kaj je tisto, kar delo dviga nad vsakdanjost?

"Meni je resnica nekaj tako lepega, da jo bom govorila, in če bom poslednja

in sama na zemlji, ki bom še govorila resnico, ne laž." Ta ljubezen do resnice, a resnice v vsem njenem obsegu, je osnovno gibalno njene poti na intelektualni plati. To jo žene v tujino, najprej v Zenevo, v osrčje mednarodnega življenja, kamor so tedaj prihajali veliki z vseh kontinentov: državniki, politiki, filozofi, pesniki in pisatelji, škofje in spreobrnjenici. To ji kaže pot naprej v Louvain. To je tisto v njej, ki jo silijo, da pri nastavitvah postavlja kot pogoj bogate knjižnice, bližino vseučilišča, čas za knjige. V tem hrepenenju se srečuje z bogatino duha, bodisi osebno, bodisi po delih. V prvi ali drugi obliki vstopajo v njeno življenje tako, da postanejo del njene poti ljudje kot, Lacordaire, Montalambert, Jørgensen, Maritain, Claudel, Pegny, zlasti pa "pesnik smrti in ljubezni" Rilke, kateremu je v delu posvečena cela študija z originalnimi dognanji. Njeno zanimanje gre v primerjalno svetovno književnost in teorijo o njej, zlasti še v francosko in angleško z obema jezika, v umetnostno zgodovino in estetiko ter v študij jezika, o čemer naniza zanimive ugotov-

vitve. Zanima jo tudi gospodarstvo, socialna in politična veda. Svoje znanje prav iz istega osnovnega razpoloženja do resnice širi med druge, bodisi v obliki znanstvenih spisov ali predavanj na graški univerzi, bodisi po celi vrsti tečajev zlasti za jezike.

Drugo osnovno gibalno, na strani volje, je predanost človeku. Od tod zanimanje za socialno vedo, poskus, ustanoviti v Ljubljani v sklopu mednarodne katoliške zveze za socialno delo žensko socialno šolo. A želja, ki je zaradi druge svetovne vojne propadla v tej širši, organizirani obliki, ni mogla biti neplodna v vsakdanjem konkretnem življenju, če je bila avtentična. Res jo srečujemo na vsak korak izpolnjevano v odnosu do bližnjega, pa naj bo ta bližnji mati ali sestra, sestrčna ali nečakinja, neznana tujka na vlaku ali slovenski rudar na Holandskem. Več: tudi to gibalno usmerja pisateljičino življenje, vsaj v njenih zrelih etapah: za odhod preko morja se odloči le iz želje, da bi pomagala obubožani sorodnici. Že prejšnje poti preko meje s tisoč nevarnostmi, prenašanjem pošte in blaga za druge, so le predhodna stopnja gornje največje odločitve. Splošna orientacija poti, osnovna pr-

SLOVENCI PO SVETU

VENEZUELA

Dne 10. septembra t. l. se je v mestu Maracay zgodila avtomobilska nesreča. Ko so se člani Mahničeve družine vračali zvečer z avtomobilom proti domu, se je vanje zaletel avtomobil, ki je vozil nasproti. Pri nesreči sta dobila hude poškodbe g. Mahnič in njegova žena. Oba so nezavestna prepeljali v bolnišnico. Njunima otrokoma, ki sta sedela zadaj, se ni nič hudega zgodilo. Dobila sta samo nekaj prask.

Iz Slovenije je prišla na obisk v Venezuelo, ga. Marija Grile, mati slovenskega kaplana.

SEVERNA AMERIKA

V Clevelandu je začel izvrševati privatno zdravniško prakso nov slovenski zdravnik dr. Maks Rak. Novi slovenski zdravnik v Clevelandu se je rodil 11. maja 1925 pri Devici Mariji v Polju. Gimnazijo je končal v Ljubljani, medicino pa študiral na graški univerzi, kjer je postal tudi doktor splošnega zdravljenja. Od leta 1952 do 1955 je bil zdravnik v bolnišnici v Šent Vidu na Glini na Koroškem. Od leta 1955 je pa služboval v raznih bolnišnicah v Clevelandu. Letos je postal ameriški državljan in je dobil pravico začeti z lastno zdravniško ordinacijo.

KANADA

Na pristavi župnije Marije Pomagaj je vse letne mesece zelo živahno. Vedno je kaj rojakov na njej, ob nedeljah je pa kar živahno. Vsi radi prihajajo tja, da se v prosti naravi in v svežem zraku ter ob kopanju v jezeru odpočijejo ter odtegnejo mestnemu vrvežu in

Odborniki in poverjeniki Slovenskega doma v San Martinu imajo sejo v nedeljo dne 9. t. m. po slov. maši.

Ste mislili na dober električni hladilnik, TV aparat, radio combinado, ali na katerikoli aparat, ki ga potrebujete za dom?

LOJZE NOVAK
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO
Bumar, SRL

Av. de Mayo 302 — Ramos Mejia
T. E.: 658-7083

nudi slovenski skupnosti kredite brez jamstva, na deset mesečnih obrokov brezobrestno za nakup hladilnikov, TV aparatov, pralnih in šivalnih strojev, plinskih štedilnikov, koles, radio apartov, radio combinado, peči, mešalnikov in drugih potrebščin za dom. Prodajamo samo prvovrstno blago najboljših znamk. Kličite po telefonu. Pridem tudi na dom.

FRANK ZELE

IZLET V KANADO

V naslednjih vrsticah Vam bom kratko opisal izlet s sinom in njegovo ženo z avtom iz Sheltona v USA v Kanado.

Ko sta imela sin in snaha dopust meseca julija, smo bili na obisku pri prijatelju Deliču v Kanadi, kamor se je preselil pred tremi leti. Še danes se mu toži po argentinskem asadu, da o drugih stvarih sploh ne govorim. Njegova žena Marija Delič je z veliko težavo pozabila na argent. narodno pijačo mate, ki sta jo večkrat pile skupaj z mojo hčerko Marijo. Ob spominu nanj, bi najraje odšla nazaj v Argentino.

Pred odhodom na pot smo si dobro ogledali zemljevid Kanade ter si označili ceste in križišča. Predno smo prispele v West Lorne k prijatelju Deliču, smo morali menjati 14 cest. Odpotovali smo 5. julija ob treh zjutraj. Sedem se nas je spravilo v avto: jaz z ženo, sin, snaha in trije vnuki v starosti od 15 mesecev do 10 let.

Voznja od doma v Sheltonu do New Yorka je bila po gozdu. Vozili smo na zahodni strani visoko nad New Yorkom čez visok most preko Erijskega prekopa, ki je eden najdaljših v Severni Ameriki. Izpeljan je iz Erijskega jezera in teče od mesta Buffalo do mesta Albany. Dolg je 500 km., širok 12 m, globok pa 2,70 m. Delali so ga 16 let in je državo stal 16 milijonov dol. Delo je počasi napredovalo, ker tedaj še niso poznali strojev in so morali vse delo opraviti delavci. Veliko teh rezevov je tedaj pobrala malarija, ker tudi proti njej še ni bilo tako učinkovitih zdravil. Prekop je v gospodarskem pogledu zelo važen, saj se je po njem plovba ladij zmanjšala od 20 na 10 dni, cena za prevoz blaga pa od 100 na 3 dolarje za tono. Brez tega prekopa bi tudi New York ne bil to, kar je danes.

Od New Yorka do mesta Buffalo smo vozili po lepi asfaltirani cesti. So to štiri avtomobilske ceste, ki tečejo vzporedno, dve v eno, dve pa v drugo smer, tako, da vsi avtomobili drvijo v eno smer in ni srečevanj avtomobilov. To gotovo

hrupu. Vedno bolj je vidno kako pametno je bilo, da je župnija kupila pristavo.

V avgustu so na pristavi taborili otroci iz slovenske šole pod vodstvom dveh slov. usmiljenk. Z njimi je bil tudi slovenski zdravnik dr. Srečko Pregelj, ki je tudi skupno z otroci urejal in čistil pristavo. Avgusta meseca je pripeljal na pristavo taborit skupino fantov tudi kaplan v župnji sv. Vida v Clevelandu Rev. Jošt Martelanc. Na pristavi prirejata obe slovenski fari ob nedeljah tudi piknike.

Slovinci iz Toronta in okoliških mest so imeli tudi letos romanje v Midland. Vodil ga je Rev. J. Kopač C.M. Bilo jih je toliko, da so romarsko cerkev povsem napolnili. Popoldne so imeli na prostem križev pot, v cerkvi pa govor in pete litanije.

SLOVENSKA JAVNOST
V PONOVNEM PRIČAKOVANJU
VELIKE TEKME:
RIVER PLATE — SFZ MORON

Zadnja predvidevanja so bila pravilna. Če bo vreme tokrat naklonjeno, pride River na Pristavo v nedeljo, dne 23. oktobra.

Ker sta bili za 23. okt. nastavljeni dve veliki prireditvi, si je vsakdo upravičeno mislil, da bo ena ali druga skupina primorana iskati za uspešno izvedbo drug primernejši dan. Pa smo znova presenečeni. Iz zanesljivih virov smo zvedeli, da so se zastopniki Našega doma iz San Justa in Morona prijateljsko porazgovorili o razlogih in predvsem težavah, zaradi katerih obe skupini ne moreta več prelagati svoje, čeprav bosta obe delno prizadeti. To nedvomno pravi, da oboji računajo na zadovoljiv obisk naših rojakov, ki bodo gotovo v velikem številu podprli oboje. Največ pa je vredno razveseljivo dejstvo, da so se prej o zadevi pomenili. Škoda je, da je tako malo dni na razpolago. Sem in tja je včasih slišati hudomušno opazko, da bi za Slovence potrebovali še nekaj dodatnih nedelj, da bi se lahko zvrstili s svojimi številnimi nastopi. Toda kot vse kaže v tem primeru, bodo uspešni oboji. Program je zelo pester in privlačen na obeh krajih in bo pritegnil vse, kar misli in čuti slovensko, gotovo bo pa izbira za marsikoga precej težka.

"NAŠ DOM" V SAN JUSTU
razpisuje
mesto hišnika

Nastop novembra meseca t. l. Na razpolago stanovanje, primerno za družinski par ali majhno družino. Ostali pogoji po dogovoru. Zanimati se naj se oglašijo na:
NAŠ DOM
Hipólito Irigoyen 2756, San Justo

NEKAJ IZ GOSPODARSKEGA
ŽIVLJENJA

Svetovna banka je prevzela skrb za ureditev argentinskega prometa. V ta namen je določila posebno ameriško-argent. mešano komisijo, kateri bo na čelo gen. Thomas B. Larin. Za izdelavo načrtov in preučitev vseh prometnih vprašanj v Argentini so Združeni narodi prispevali v poseben sklad, ki je bil ustanovljen v ta namen, znesek 500.000 dolarjev, argentinska vlada bo pa vanj prispevala 1.200.000 dolarjev v argent. valuti.

Sporazum za izdelavo načrtov za ureditev prometa v Argentini sta s Svetovno banko podpisala v imenu argentinske vlade minister za narodno gospodarstvo ing. Alsogaray ter minister za javna dela Alberto Constantini.

Nemški gospodarski strokovnjak Ludvik Erhard, finančni minister v bonški vladi, je v New Yorku argent. ministru za gospodarstvo ing. Alsogaraya zagotovil, da bo Zahodna Nemčija dala Argentini vso gospodarsko pomoč za izvedbo njenih načrtov za ureditev gospodarstva.

PO ŠPORTNEM SVETU

Nešportni izgredi na argentinskih nogometnih tekmah. Vročekrvni navijači so že nekajkrat izzvali izgrede na tekmah, toda preteklo nedeljo je prišlo do izredno hudih dogodkov na tekmi za prvenstvo med Argentino Juniors in Boca Juniors. Prvi, ki so zmagali z 2:0 so spet prišli v vodstvo skupno z Independiente. Navijači kluba Boca pa niso bili zadovoljni in so začeli metati na igrišče steklenice, razen tega tudi velik nož. Sodnik je dve minuti pred koncem zaključil igro zaradi teh izgrezov. Policija je nastopila proti izgreznikom z solzljivimi plini, vendar ni mogla preprečiti, da ne bi razgreti navijači izruvali vratnic in jih žagali. Prav tako so poskusili zažgati tribune. Pri izgredu je bilo več oseb ranjenih, med njimi je eden celo težko. Časopisje je odločno obsodilo nešportne izpade, disciplinsko sodišče pa bo imelo obilo dela.

V tem kolu je bilo tudi precej neobičajno visokih rezultatov. Tako je Racing premagal Rosario Central kar z 11:3, Huracan pa Gimnasia v Esgrima s 7:0. Serijo teh rezultatov je začel lanski prvak San Lorenzo, ki je v prejšnjem kolu premagal Estudiantes z 8:1. Tik pred olimpiado je bilo v Vzhodni Nemčiji svetovno amatersko kolesarsko prvenstvo na progi dolgi 174 km. Nastopilo je 70 tekmovalcev, med njimi tudi Valčić in Slovenec Roner, mladinski prvak Jugoslavije. Zmagal je

SIMON RAJER

uradni prevajalec

Nabava legaliziranih rojstnih in poročnih listov iz Slovenije, Avstrije, Italije in drugih držav.

Alsina 1418 6-piso, of. 3 - tel. 38-5860

Vsak dan (razen ob sobotah)
od 9h do 12h

Eckstein (V. Nemčija) pred lanskim prvakom Schurom (V. Nemč.) s časom 4:43,31, Valčić se je s časom 4:45,08 uvrstil na 56 mesto, Roner pa je odstopil.

Argentinski lahkotlet Suarez je v San Sebastianu (Španija) zmagal v teku na 10.000 m v času 29:55,8, na 5.000 m pa je bil drugi za Angležem Gordonom.

Društveni oglasnik

Društvo Slovencev opozarja in prosi vse člane in članice, da se zanesljivo udeležijo 14. rednega letnega občnega zboru Društva Slovencev, ki bo v nedeljo 16. oktobra 1960. ob pol enajsti uri popoldne v dvorani v Slovenski hiši na Ramon Falconu 4158. Udeležba na občnem zboru je častna pravica in dolžnost vsakega člana, zato naj pride, kdor le more. Za vodstvo in napredek društva ni odgovoren le društveni odbor, temveč tudi člani, ki prav z udeležbo na občnem zboru pokažejo, da imajo za društvo živ interes.

Kdor pa nikakor ne more osebno prisostvovati, naj pismeno pooblasti drugega društvenega člana, da ga ta zastopa. Te ugodnosti in pravice, pa naj niko ne opusti!

OBVESTILA

V nedeljo 9. oktobra bo ob pol 10 v Našem domu v San Justo gospodarsko predavanje g. Franceta Kristofa pod naslovom: Kako naj reagiramo Slovenci na porajajoči se gospodarski položaj Argentine.

Dijakinje in dijaki bomo šli na izlet v La Plata 12. oktobra (državni praznik). Dobili se bomo ob osmi uri zjutraj na Plaza Constitución pred cerkvijo. Spremljal nas bo g. Marko Krenžar. Hrano prinesite s seboj.

Odbora D.O. in ZSS

Slovensko katoliško akademsko društvo bo priredilo svoj pomladanski izlet v Ezeizo 12. oktobra. Zbirališče: postaja Liniers (kol. 406) ob 9 h zjutraj. Jedila in pijačo naj vsak prinese s seboj. Vabljeni vsi akademiki in prijatelji!

Odbor

8 Mladinski dan SFZ — SDO
Vsem slovenskim rojakom sporočamo, da bo 8. Mladinski dan 6. novembra 1960. Obračamo se na vašo dorečljivost in velikodušnost s prošnjo za darovanje dobrot za naš veliki srečolov, katere-

JAVNI NOTAR
Francisco Raul Cascanle

Escribano Público

Pta. baja, of. 2.

Cangallo 1642

T. E. 35-8827 Buenos Aires

23. oktober 1960

4. OBLETNICA OTVORITVE "NAŠEGA DOMA"

V SAN JUSTU

CELODNEVNA PRIREDITEV S SODELOVANJEM ORKESTRA

"Moulin Rouge"

OTVORITEV

NA NOVO UREJENEM VRTU

ILIRIJE

22. oktobra — začetek ob 19., enako v nedeljo 23. oktobra.

IGRA ORKESTER

ALVARADO 350

RAMOS MEJIA

Vdani v voljo Vsemogočnega sporočamo vsem prijateljem in znancem, da so dne 28. septembra 1960 umrli naš dobri in skrbni oče

MATEVŽ MODER

K zadnjemu počitku smo jih položili na pokopališču v San Justu.

Vsem prijateljem in znancem jih priporočamo v molitev.

Obenem izrekamo iskreno zahvalo č. gg. direktorju Oreharju za vodstvo pogreba in poslovinne besede Stanku Škerbetu in dr. Starcu ter sosedom za vso pomoč in tolažbo, ki so nam jo nudili ob smrti, ter vsem, ki so prišli našega očeta kropiti ter jih spremit na zadnji poti.

Žalujemo

V Argentini: Hčere: Ana, por. Rode, Marija, por. Grohar, Julka — s. Marija Amparo —, Angela, por. Lovšin, Katia; zetje, vnuki in vnukinje.

V domovini: Bratje in sestre.

Buenos Aires, Dol pri Ljubljani, Dobrova.

Dne 28. septembra 1960 je umrl član Društva Slovencev

gospod MODER MATEVŽ

Zvesto je služil Bogu in slovenskemu narodu, z vzgledno vdanostjo v božjo voljo je prenašal težo trpljenja. Za vse naj ga obilno nagradi Bog! Naj v miru počiva v argentinski zemlji, mi pa se ga spominjamo v molitvi.

DRUŠTVO SLOVENCEV

Buenos Aires, 6. oktobra 1960.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B
FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 8824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 650854

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1960 za Argentino \$ 340.—

ga glavni dobitnik bo — Radio Combinado.

Na programu bodo zelo zanimive točke SFZ — SDO.
Slomškov dom, Ramos Mejia, pripravljajo TOMBOLO za 27. novembra.

CERKVENI OGASNIK

V fari "Virgen de los Flores", ki jo v Moronu vodi g. Tone Škulj, je misijon za Slovence v času od 1. do 9. oktobra. Vsak večer je ob 7. uri slovenski govor, nato pa maša z ljudskim petjem. Misijon se je začel 1. soboto v mesecu, zaključen bo pa II. nedeljo v oktobru ob 7. uri zvečer.

Zaključna misijonska pobožnost v župniji sv. Mihaela, ki obsega področje med Moronskim potokom — Avdo Vergara — ul. Curuchet in žel. progo Sarmiento v Castelarju — bo 15. oktobra ob 8.30 uri zvečer na Slovenski pristavi.

PROŠNJA

Naročnika Josipa Papeža, Pasaje Homero y Gongara 1135, Dock Sud-Avellaneda, prav lepo prosimo, da nam sporoči svoj novi naslov, da mu bomo lahko redno pošiljali list. Zaradi preseljevanja nam je poštna uprava vrnila štev. 37, ker mu je ni mogla dostaviti.

V NEDELJO 6. NOVEMBRA 1960

bomo šli vsi

na

8. MLADINSKI DAN
SFZ in SDO

na

SLOVENSKI PRISTAVI
V MORONU